

1. Petrova 2,11-17, Salv 30.10.22

Milovaní, v tomto světě jste cizinci bez domovského práva. Prosím vás proto, zdržujte se sobeckých vášní, které vedou boj proti duši, a žijte vzorně mezi pohany; tak aby ti, kdo vás osočují jako zločince, prohlédli a za vaše dobré činy vzdali chválu Bohu „v den navštívení“.

Podívejte se kvůli Pánu každému lidskému zřízení – ať už králi jako svrchovanému vládci, ať už místodržícím jako těm, které on posílá trestat zločince a odměňovat ty, kteří jednají dobře. Taková je přece Boží vůle, abyste dobrým jednáním umlčovali nevědomost nerozumných lidí. Jste svobodni, ale ne jako ti, jimž svoboda slouží za plášť nepravosti, nýbrž jako služebníci Boží.

Ke všem lidem mějte úctu, bratrstvo milujte, Boha se bojte, krále ctěte.

Ptáva-li se nás svého času zbožnější kolegové, jestli ta demokracie a lidská práva jsou od Boha, když nám na nich tak záleží, popř. jsme z jejich vlády tak nadšení.

Samozřejmě, že to žádné božské zřízení věcí lidských není. Demokracie je lidské zřízení, pěkně se dnes říká *ústavní pořádek*, tedy poměry lidmi promyšlené, stále vylepšované i kritizovatelné – ale jakožto lidské zřízení je opravdu pro lidi. A co se na tom křesťanu může líbit obzvláště? To, že obsáhne a umožní nejvíce respektu k lidem nejruznějšího zaměření, sociálního postavení, bohatství, původu, politických preferencí, sexuální orientace a v neposlední řadě náboženského vyznání i nevyznání. Je demokracie od Boha? Jakožto křesťan si demokracie považuju právě jako lidského zřízení, a přijímám za to odpovědnost. A tuto odpověď nedávám jen za sebe, k této odpovědi a k tomuto pohledu nás dnes inspirují přečtená slova z listu Petrova. Apoštol přitom povzbuzuje a napomíná své bratry a sestry **v situaci**, která je **od té naší** po všech stránkách **odlišná**. Bratři a sestry, jimž píše, žijí v poměrech autoritativního římského impéria, kde právo sice platilo, ale jen pro někoho (např. pro nositele římského občanství apoštola Pavla ano, kdežto pro Ježíše ne). A král neboli císař, nebyl voleným zástupcem jediného suveréna, totiž lidu, ale suverénem byl, tu více tu méně, sám. A sami křesťané pak nebyli rovnoprávními příslušníky společnosti, ale ještě míjí než občané druhé kategorie. Však je také apoštol oslovuje „cizinci a přistěhovalci“: koukají na vás v těch římských provinciích s podobnými předsudky a odlidšťujícím odstupem, jako spousta Čechů dnes na migranty ze Středního východu.

Přesto ani své sestry a bratry, ani nás dnes apoštol nevede k rezignaci na společnost, kde žijeme. Ae říká, vezměte vážně lidské zřízení, tedy danou organizaci společnosti. On to není žádný božský řád, jak si to pohané tehdy a mnozí křesťané později představovali, ale k čemu je ten společenský pořádek, jemuž někdo velí, náramně užitečný. Ty státní struktury jsou tu od toho, říká, aby trestaly činy špatné, zločiny, a projevovaly uznání těm, kdo naopak činí dobře. A právě k tomu máme dneska skvělé demokratické zřízení, kde to, co je dobré a lidské, určují lidská práva. A aby to nemohli ti, kdo byli z vůle jediného suveréna, totiž nás všech pohromadě, čili lidu, zvoleni, aby to nemohli svévolně ohýbat ve všelijakých inscenovaných procesech a účelově vydávaných zákonech, k tomu má demokracie další skvělé lidské zařízení, totiž oddělení moci výkonné,

zákonodárné a soudní. Takže na rozdíl od starověkých vládců a místodržících se dnes z trestní odpovědnosti nevyveče ani premiér.

Vyšel nám ten apoštolův text na týden, v němž jsme slavili 28. říjen, a (nejen) evangeličtí křesťané si ho mohou připomenout s několikanásobnou vděčností: Za to, že do vínku té státní samostatnosti nám nebyl jako určující prvek dán nějaký monarcha, a ovšem ani národ či národnost, ale demokratické uspořádání, vláda lidu, patřičným ústavním pořádkem upravená a kultivovaná. *Demokracie je politické vyjádření lásky k bližnímu, humanity*, pravil zakladatel této podoby naší samostatnosti, a dobře tak na apoštola Petra a jeho dnešní výzvu navázal. Lepší zřízení, které by vytvářelo prostor pro hledání toho, co je dobré, a bránilo tomu, co je zlé, zatím lidé nevymysleli a nevytvořili. Jako podstatnou aktualitu připomeňme válku proti Ukrajině, jejíž podoba a důsledky děsí a zasahuje ty, jimž na lidskosti nepřestalo záležet. Na tuhle agresí začal moskevský imperátor zadělávat už v době, kdy ukrajinský lid na náměstích začal hlasitě volat po takovém uspořádání věcí veřejných, které omezí svévoli shora dosazovaných místodržících, prostě všech, kdo si svévolně určují, co je dobré a co zlé, a právo trestat a odměňovat účelově ohýbají podle vlastních momentálních zájmů.

Když apoštol říká „budte podřízeni lidskému zřízení“, **z čeho přitom vychází?** Co je zdrojem jeho výzvy ke křesťanské loyaltě a docenění lidského zřízení? Není to nic menšího, nic méně zásadnějšího, než **naše křesťanské svoboda**. Aktivně usilovat o to, co je i pro společnost dobré, nemáme z nějakých alibistických, prospěchářských důvodů (třeba abychom si v klidu mohli uspokojovat „spirituální či náboženské potřeby“). Aktivně usilovat o to, co je pro společnost dobré, máme jako ti, kdo byli **osvobozeni**, jejichž život dostal volnost, smysl a perspektivu díky Kristu. Svobodou nás nevybavil nikdo menší než náš Pán, tu ve víře přijímáme, a s ní nás on sám posílá do světa, do tohoto světa, tak jak v r. 2022 vypadá. A apoštolovi jako svědku téhle svobody záleží na tom, **aby v případech křesťanů ta svoboda rozkvétala do krásy, a nesla vskutku dobré ovoce**. Když jsem to 28. října domýšlel, napadlo mne:

Jak krásné a dobré je, když jsou v církvi přijímáni i ti, kdo jsou jinde vyháněni, pomlouváni, osočováni a hanobeni jako hrozba, podezřelá existence. Jak krásné je, když svoji svobodu neuchopíme jako nezřízení individualisté, jimž je svoboda dobrá hlavně k tomu, aby v noci túrovali svá nablýskaná auta pod okny spících spoluobčanů, a ve dne ohrožovali další řidiče na dálnici, ale velkoryse bereme ohled na druhé, slabší, ohrožené, méně suverénní. Jak krásné je, když svobodu neuchopíme jako příležitost popustit uzdu nezřízenému konzumentství a hamounství (to jsou ty apoštolem kritizované *vášně*, resp. *chťiče*), ale uplatňujeme ji v podobě dobrovolné skromnosti. Nejen jako jednotlivci, ale třeba i jako celá církev. Jak krásné a dobré je, když svobodu slova, dobrý dar, naším ústavním pořádkem zaručený, nepojímáme jako příležitost manipulovat, šířit polopravdy, veřejně lhát a urážet – ale s křesťanskou odpovědností hájíme pravdivost, a třeba i veřejně vyjdeme manifestovat svůj postoj vůči těm, kdo této svobody zneužívají a rozsévají předsudky a strach. A ovšem, jako pokřtění, jako učedníci Ježíšovi smíme

poznávat a radovat se: On nás osvobozuje od frustrace, když nás lidi kolem s naším dobrým usilováním hned neberou. On nás osvobozuje od nenávisti, když se člověku otvírá kudla v kapse kvůli těm, kdo svobody bez skrupulí zneužívají, nebo kvůli těm, kdo si nechali vymýt hlavu polopravdami a propagandou, že naše demokracie za nic nestojí. Smíme poznávat, že nás osvobozuje i od tradičního náboženského alibismu, který tvrdí, že svět tak jako tak ve zlém leží,

a proto je z něj potřeba uniknout. Ať už do komůrky srdce, nebo do povznesenosti, která komplikovanosti a bolesti našeho času s mávnutím ruky přehlídí...

Svůj zápas o odpovědnou víru vede apoštol navzdor podmínkám, v nichž jsou křesťané haněni jako nepřátelé společnosti, podezřelí živlové, a semeniště mravní náказы, a možná už verbální útoky přešly do fyzického napadání. My se jako křesťané těšíme postavení respektované součásti společnosti. A jako občanům nám navíc naše svoboda tak trochu „spadla do klína“. 28. říjen i 17. listopad přišla bez přílišného našeho přičinění. Tak trochu jako když spadly hradby Jericha, a ukázalo se, že dosavadní režim stál na hliněných nohou, a už se na nich neudržel. Aby nám ta **svoboda nezplaněla**, a my ji nebrali jako samozřejmost, o níž není třeba pečovat, připomeňme, co na závěr říká apoštol: *Všecky ctěte, bratrstvo milujte, Boha se bojte, krále v poctivosti mějte.* (2,17) Volně by se ten závěrečný sumář dal pro nás dnes tlumočit takto: Respektujte lidství všech bez rozdílu. Projevujte kristovskou solidaritu těm, na jejichž potřebnost v životě bezprostředně narážíte. Jen Bohu buďte cele a bez výhrad oddaní. A už nikoli krále, ale demokracie si považujte, s vděčností, i aktivní občanskou odpovědností. Krásně tu apoštol odstínil význam i míru oddanosti a nasazení pro lidi kolem nás, v církvi, ve společnosti i jejím zřízení. Zakladatel naší demokratické státnosti to vyjádřil sice stručněji, ale stejně závazně: svým krédem *Ježíš, ne César.* Amen.

1Pt 2,11-17. Salv 30.10.22

Píseň NEZ 260,1

In: Haleluja. Chval, duše má, Hospodina! Hospodina budu chválit po celý svůj život, svému Bohu zpívat žalmy, co živ budu. Nedoufejte v knížata, v člověka, u něhož záchrany není. ...Blaze tomu, kdo má ku pomoci Boha Jákobova, kdo s nadějí vzhlíží k Hospodinu, svému Bohu. (Ž 146,1-4)

Píseň: NEZ 186 (Ž 146)

Modlitba

Shromáždili jsme se, Pane, abychom oslavili tvé Jméno. Aby nám znova zaznělo, že nejsi vzdálený ani lhostejný. Aby nás pozvedla tvá láska a napřímila tvoje spravedlnost. Přinášíme si přitom sebou otázky. Nevítejí v našem světě spíš lidská zloba, plány násilníků, zpupnost těch, kdo mají moc? Tolik jejich činů, úspěchů, křiku zatemňuje tvou blízkost, to oč ti v našem světě jde. A my sami před tebou stojíme jako ti, kdo se často nechají ovládnout úzkostmi, obavami nebo rezignací, kdo by z toho všeho chtěli utéct. Ty však zveš, abychom od tebe očekávali Slovo, které obnovuje lidské životy. Slovo, které dává moudrost i odvahu k rozhodnutím víry. Slovo, které a obdarovává nadějí i tam, kde toho moc nečekáme. Slovo, které umožňuje nést plody lidskosti podle tvého zaslíbení. Buď tedy s námi. Buď s námi tím Duchem, který učí slyšet a umožňuje poslouchat. Amen

1. čtení J 17,11-19

Píseň NEZ 731 (Sv 57) (S důvěrou, že přímiluva našeho Pána platí i pro nás a naše časy, zpívejme...)

kázání

Píseň NEZ 634,1.4-6

Ohlášení

Přímiluvy (Kyrie)

Jako tvůj lid ti, Pane, předkládáme úděl těch, na něž dopadá zvláště mocných. Prosíme za trpící na Ukrajině, v Sýrii, za uprchlíky hledající bezpečí a záštitu. Prosíme i za ty, které z jejich domova vyhnaly záplavy, sucho, hladomor. A přimlouváme se i za ty, kdo jim pomáhají. *Pane, smiluj se! Kyrie eleison!*

Prosíme za lidi kolem nás, za všechny rezignované, našťvané, zahořklé. Za ty, kdo sedli na lep podvodníkům, šmejdům, manipulátorům. Dávej nám moudrost a trpělivost, když se jim máme věnovat. *Pane, smiluj se! Kyrie eleison!*

Prosíme za církev a její představitele, za sbory, obce, za všechny křesťany. V báni před tebou dávej rozpoznávat, koho se zastat, koho podpořit, a co a koho neposlouchat. Nenech nás setrvat v pohodlí a alibismu. Dávej citlivé srdce pro problémy kolem nás, i když bychom si od nich chtěli dát dovolenou. *Pane, smiluj se! Kyrie eleison!*

Dávej rozpoznat, co mocichtivého a falešného je v našem srdci. Ať z našich slov a činů nemluví povýšenost ani předsudky ani lhostejnost, ale milosrdenství. Tak z nás tvoř svědky, naplněné respektem k tobě, a velkorysou láskou k lidem. *Pane, smiluj se! Kyrie eleison!*

Na srdci nám leží osudy a trápení lidí blízkých, přátel, a my je teď předkládáme v tiché modlitbě. „...“

Pane, smiluj se! Kyrie eleison!

Společně prosíme:

Otče náš...

Poslání Mt 5,14-16

Požehnání

Bůh naděje nechť vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, aby se rozhojnila vaše naděje mocí DS. Amen

Píseň NEZ 748